

MARY BALOGH

Din toată inima

Traducere din limba engleză
Cristina Kuti

capitolul 1

Calculase greșit distanța. Nu se așteptase să mai călărească atât de mult după căderea nopții. Și mai era și o noapte destul de întunecoasă, așa că nu putea să parcurgă ultimii câțiva kilometri cu repeziciune. Însă îi displăcuse gândul de a trage la vreun alt han și se încăpătânase să înainteze spre destinația lui. Tegfan. Acasă.

Oare Tegfan *era* acasă?

Desigur că îi aparținea, așa stăteau lucrurile de la moartea bunicului său, cu doi ani în urmă. Dar era acasă? Nu mai trecuse pe acolo de vreo zece ani, și chiar și aceea fusese o vizită scurtă. De atunci evitase cu bună știință să mai meargă acolo. Nici acum nu era sigur că voia să se ducă. Nici măcar nu era prea sigur de ce venise.

Fusese un capriciu, un impuls de moment. Auzise fără să vrea, pe stradă, un fragment de conversație între doi trecători pe care nu îi mai văzuse niciodată în viața lui și pe care nu avea să îi mai vadă vreodată. Niște bărbați care nu erau din Londra. Văcari, probabil, bănuise el, niște bărbați care mânaseră o cireadă de vite la obor și care nu se întorseseră încă la casele lor.

„– ... oricând sunt atâtea de făcut pe aici!”

„– Dar îmi lipsesc dealurile și...”

Numai atât auzise. Niște cuvinte care nu însemnau mai nimic. Doar că fuseseră rostite în galeză, iar el nici măcar nu își dăduse seama de acel lucru sau de faptul și mai surprinzător că înțelesese cuvintele, până când nu simțise o împunsătură de dor, fără o țintă anume, atât de puternică, încât se oprise pentru o clipă din mers și se așezase pe caldarâm, încruntându-se, cu ochii închiși.

„– Dar îmi lipsesc dealurile.”

Și cuvintele căpătaseră singure semnificație în min-
tea lui. Nu, nu în mintea lui – în inima lui. Se transfor-
maseră într-un dor fără nume, în ceva de care nu mai
putuse scăpa.

Dealurile îl chemaseră. Iar el nu putuse rezista che-
mării lor.

Și iată-l acolo, fără de veste, fără nici un motiv, în
Țara Galilor, în Carmarthenshire, unul dintre comi-
tatele vestice ale acesteia, foarte aproape de Tegfan. Și
întrebându-se până și acum dacă nu ar fi trebuit să facă
cale-ntoarsă. Acel capitol din viața lui – un capitol cu
adevărat foarte scurt – era mai bine să rămână închis.

Numai că, în adâncul sufletului, întotdeauna știuse
că într-o bună zi avea să se întoarcă.

Călărea printr-un peisaj rural deschis, deluros, la fel
de pustiu și de sumbru pe cât și-l amintea. Și răcoros,
bineînțeles, așa cum era de așteptat de la o primăvară
timpurie în orice parte a țării. Ba mai mult decât ră-
coros. Aproape jilav, deși nu plouase. Și furtunos, deși
nu bătea vântul. Cu toate că nu locuise în Țara Gali-
lor vreme de șaisprezece ani, iar atunci când o făcuse
nu fusese decât un băiat de doisprezece ani, totul i se
părea familiar.

Drumul era prost. Se înfășură mai bine în pelerină
și struni mai mult trapul calului. Chiar dacă trecuse
prin porți de taxare la fiecare câțiva kilometri în tim-
pul călătoriei lui din acea zi, și chiar dacă știa că erau
bariere ridicate peste tot, nu existau dovezi cum că ba-
nii obținuți de la călători erau cheltuiți pentru a le face
călătoriile mai sigure sau mai confortabile.

Se bucura că își lăsase trăsura să vină în urma lui, cu
bagajul și valetul său. Ar fi fost o cumplită încercare să
parcurgă acel drum într-o trăsură.

Dintr-odată însă, noaptea nu îi mai păru atât de întu-
necoasă – și totuși, într-un fel, era și mai neagră. Linia
dealurilor îndepărtate de la dreapta lui era luminată
din spate, de parcă ar fi călărit toată noaptea și soarele
ar fi stat să răsară. Cu excepția faptului că direcția era
mai degrabă spre nord decât spre est, iar lumina pâlpaia

și dansa pe cer în loc să rămână neclintită. Și cu siguranță ora nu ar fi putut fi mai târzie decât miezul nopții, dacă nu cumva era mai devreme. Ardea un foc. Nu putea să zărească flăcările, să simtă mirosul fumului sau să audă vreun sunet de alarmă omenească. Era mult prea departe ca să cerceteze și într-o cu totul altă direcție față de Tegfan, pentru a-i provoca vreo alarmă personală. Dar el tremură de-a binelea și nu numai din cauza aerului răcoros. Focurile din toiul nopții nu aveau nici o explicație logică. Trecuse de văile industriale din sudul Țării Galilor, unde furnalele de fier ar fi putut fi menținute aprinse zi și noapte. În plus, acel foc se iscase pe neașteptate.

Nu era problema lui. Călări mai departe până când o cotitură a drumului și contururile schimbătoare ale dealurilor aduseră iarăși întunericul. Nu mai rămăsese decât o sclipire slabă de lumină deasupra dealurilor de catran când le aruncă intenționat o privire peste umăr. Sigur nu avea cum să se afle prea departe de Tegfan. Cu toate acestea, mai era o poartă de taxare înainte. Oftă și se gândi să o apuce pe câmpul întunecat de la marginea drumului, să ocolească poarta pentru a evita întârzierea cauzată de trezirea paznicului. Invariabil, paznicii păreau a fi oameni cu un somn adânc.

Și totuși acela nu era. Ușa căsuței de lângă poartă se deschise încet chiar în timp ce el se apropia, și un cap se iți de după ea. Apoi ușa se deschise mai mult și o siluetă slabă, cocoșată, păși afară, ținând strâns ceva ce părea a fi o măciucă uriașă.

– Ce vrei? tună morocănos paznicul, cu vocea unei femei înaintate în vârstă.

– Vreau să-mi trec calul de pe partea asta a porții pe cealaltă parte, răspunse el cu o aroganță plictisită.

Femeia nu avea nici un felinar. Dar își strângea încă măciuca, cu amândouă mâinile, și el își dădu seama și de faptul că vorbise în galeză.

O auzise vorbindu-se peste tot în jurul lui în ultimele câteva zile ale călătoriei. Ceea ce îl surprinse acum fu faptul că, fără să se gândească, îi răspunsese femeii în propria ei limbă.

- Cine ești? întrebă ea. Însă nu îi așteptă răspunsul. Scruta cu privirea dincolo de el, în întuneric. Cine mai este cu tine?

El era nerăbdător să treacă mai departe. Dar își dădu seama că femeia era înspăimântată. Nu o condamnă. Era o porțiune de drum pustie. I se adresă cu mai multă blândețe decât ar fi făcut-o în mod obișnuit.

- Sunt Wyvern, spuse el. Și călătoresc singur, măicuță. Mi-ar plăcea să-mi deschizi poarta, dacă binevoiești.

- Wyvern? Făcu un pas în față și își ridică privirea fățiș și bănuitoare asupra lui. *Contele de Wyvern?* Îi făcu o reverență bruscă și stângace, ținând încă strâns măciuca. Of, *Duw*¹, atunci ce căutați afară, singur pe drum, la ora asta din noapte? Am crezut că erați Rebecca.

Ei bine! Să fie confundat cu o femeie, chiar și pe întuneric!

- Rebecca? zise el, tonul devenindu-i mai tăios.

- Că venea să dărâme poarta, împreună cu fiicele ei și cu toți ceilalți, continuă ea. Nu i-aș fi putut împiedica, să știți, dar nu ar fi scăpat fără câteva vânătăi pe la încheieturi și genunchi.

Își legănă măciuca prin față, ca pentru a-și întări spusele.

Oare nu se afla pe moșia Tegfan sau foarte aproape de ea? Se aplecă peste grumazul calului și se încrunță.

- O femeie și fiicele ei te hărțuiesc? întrebă el. Și amenință să distrugă o proprietate ce aparține unei autorități? Sper că ai denunțat această chestiune.

- Of, Domnul să vă apere, Excelență! zise ea. Rebecca nu este femeie, și nici fiicele ei nu sunt. Și nu ar avea nici un rost să le denunț. Nimeni nu le-ar putea prinde.

Auzise spunându-se că paznicii barierelor erau oameni ciudați. Duceau o viață singuratică și nu erau prea plăcuți prin ținuturile lor. Această femeie era cu siguranță nebună. Era timpul să o ia din loc.

- Nu că ar mai fi trecut pe-aici de acum trei ani, știți, din 1839, rosti femeia. Dar vor veni. Ați văzut aia?

¹ Doamne! - în dialect galez, în original (n.tr.)

Apucă măciuca într-o mână, sprijinind-o în pământ ca pe un baston, în timp ce își îndreptă brațul liber în direcția dealurilor în spatele cărora arsese focul mai devreme. Încă nu au atacat o poartă de taxare sau o barieră. Focul a fost prea puternic. Căpițe de fân, dacă nu mă-nșel. Însă este un început, luați seama la vorbele mele! Curând va veni rândul porților, și Rebecca se va întoarce.

– Nimeni nu a văzut-o – nu l-a văzut, de mai bine de trei ani? Dar să dea foc căpițelor de fân și porților de taxare era ceva ce obișnuia să facă? se interesă el. Poate că femeia era nebună, însă focul fusese foarte real. Fără îndoială că, după trebușoara din noaptea asta, dacă ai dreptate, va fi prinsă și pedepsită.

– Of, *Duw, Duw*, făcu ea, ați putea încerca să o prindeți chiar domnia voastră, dacă va apărea pe aici, Excelență, dar nu veți reuși niciodată. Toți ceilalți gentilomi au încercat data trecută, la fel și gardiștii. Au fost până și soldați care au căutat să le prindă pe Rebecca și pe fiicele ei. Însă nimeni altcineva nu mai încerca, înțelegeți? Toți ceilalți le încurajau, ba chiar le însoțeau ca să doboare porțile. Și o vor face din nou. S-a zvonit că totul se va relua de la capăt.

Aha! O rebeliune locală împotriva barierelor de taxare. Conduasă de un bărbat deghizat în femeie. Era o idee nebunească, nu lipsită de o anume aură romantică, presupuse el. Un bărbat care lupta împotriva unei opresiuni evidente. Da, putea înțelege de ce un asemenea bărbat nu ar fi fost ușor de prins. Ar fi avut pe urmele lui mult mai mulți protectori decât vânători. Și totuși lupta pentru o cauză pierdută – dacă într-adevăr revenea la viață după mai bine de trei ani. Nimeni nu ar fi putut lupta împotriva întregii puteri a legii și a societății așteptându-se să câștige.

– Dacă nu au început încă, spuse el, poate că nici nu o vor face. Doamnă...?

– Phillips, răspunse ea, făcându-i o altă reverență stângace. Dilys Phillips, Excelență. Însă au mai fost câteva focuri ca astă-noapte, să știți. Data viitoare vor fi porțile.

- Voi locui la Tegfan pentru un timp, doamnă Phillips, îi mărturisi el. Voi avea grijă să nu fii hărțuită. Vei fi în siguranță aici. Ai cuvântul meu!

- Of, *Duw*, sunteți prea bun, zise ea, și sunteți contele de la Tegfan! Însă îmi voi ține ciomagul aproape, oricum!

Râse veselă și ieși în drum, ca să descuie și să deschidă poarta. Părea bătrână și destul de fragilă pentru o asemenea slujbă, se gândi contele de Wyvern. Dar era destul de capabilă să își îndeplinească îndatoririle, presupuse el, cu toate că era o viață singuratică pentru o femeie în vârstă. Și care ar fi fost alternativa? se întrebă el. Munca în gospodărie?

Dădu pinteni calului și întinse o monedă. Dar ea clătină din cap și făcu un pas în spate.

- Trecerea este liberă pentru nobilime, anunță ea. Să aveți o noapte bună, Excelență, și aveți grijă pe unde vă merge calul. Drumul este prost și noaptea este întunecoasă.

El nu își retrase mâna, deși știa că nobilimea, care își putea permite taxele, trecea adesea liber, în timp ce săracii, care nu își permiteau, erau obligați să plătească ori să rămână acasă.

- Ia-o oricum! spuse el. Te-am scos din pat și te-am speriat când am ajuns aici atât de târziu.

Ea luă moneda și mai făcu o reverență.

Porni la trap mai departe, auzind sunetul porții închizându-se în urma lui. Se întrebă dacă doamna Dilys Phillips remarcase că întreaga conversație fusese purtată în galeză. Bunicul lui nu vorbise un singur cuvânt în acea limbă. Și el însuși nu o vorbise în ultimii șaisprezece ani, cu excepția unor momente din timpul primilor ani, pe șoptite, în intimitatea camerei lui - când avusese o cameră numai a lui.

Și câteodată în adâncul tăcut al inimii sale.

Erau două biserici în satul Glynderi, una pitorească datorită liniilor gotice zvelte și a turnului înalt, cealaltă - joasă, solidă și mai puțin atrăgătoare la înfățișare. Prima era anglicană, cea de-a doua - nonconformistă.

Numai o mână de oameni din sat și de la fermele din împrejurimi și câțiva dintre cei patruzeci de servitori de la conacul Tegfan mergeau la biserică, deși toți plăteau dijmă pentru slujbe – în bani, mai degrabă decât în produse, de când fusese aprobată noua lege, cu câțiva ani mai înainte. Era un motiv de amară nemulțumire pentru oameni. Și ceea ce înrăutățea lucrurile era că banii din dijmă nu reveneau bisericii, ci bărbatului care deținea pământurile.

Dijmele lor, ca și arende, îl îmbogățeau pe proprietarul moșiei Tegfan, al satului Glynderi, al fermelor și al singurului pământ pe care cei mai mulți dintre ei îl străbătuseră vreodată în viața lor. Pe contele de Wyvern.

Aproape toți locuitorii din sat și de la fermele împreăștiate pe kilometri întregi de jur împrejur mergeau la capelă. Aceasta reprezenta centrul spiritual al comunității și, în egală măsură, centrul social. Și centrul muzicii și al cântărilor, bineînțeles, atât de importante pentru sufletul oricărui galez. Predicile reverendului Meirion Llwyd erau întotdeauna de cel puțin două ori mai lungi decât ale vicarului anglican. Dar, mai presus de lungime, întotdeauna aveau îndeajuns *hwyl*, ori o emoție înflăcărată, aproape hipnotizantă, pe care congregația lui ar fi putut să o asculte și la care ar fi putut răspunde la nesfârșit. Faptul că slujba anglicană se termina la mai puțin de o oră de la începere, în timp ce a lor dura adeseori aproape două ceasuri, nu reprezenta un imbold de a-și schimba alegerea pentru nici unul dintre membrii capelei.

Și urma, desigur, cea mai bună parte, pe care o așteptau cu toții, când, în sfârșit, se încheia slujba, cu toate că nimeni n-ar fi recunoscut. Era adunarea de afară, de pe stradă, când vremea era frumoasă, sau îngrămădeala de pe verandă și din ultimele strane, sau chiar îmbulzeala din sala de clasă de duminică, dacă ploua. Era o adunare în care se formau noi legături, în care se făcea schimb de noutăți și de opinii, în care se împărtășeau bârfe. Pentru oamenii care munceau din greu multe ore în timpul săptămânii – mulți dintre ei la ferme aflate la mare depărtare una de cealaltă sau de sat – ca să aibă

parte de ceva companie, dimineța de duminică era perioada pe care de-abia o așteptau, perioada pe care o prețuiau. Cea mai bună dimineată din săptămână.

Glenys Owen, bucătăreasă la Tegfan, nu se mai simțise niciodată în viața ei atât de importantă ca în dimineța aceea de duminică. În acea dimineată ajunsese la capelă aducând cu sine vestea că, în toiul nopții, contele de Wyvern sosise pe neașteptate din Londra și că întreaga casă fusese consternată. Glenys nu îl văzuse cu ochii ei încă, dar era lucru sigur că se afla acolo.

– Lăudat fie Domnul! spuse reverendul Llwyd.

Stătea la capătul scărilor din piatră ce coborau de la verandă în stradă, strângând mâinile celor din congregația sa care plecau. Ridică ambele brațe, de parcă ar fi dat o binecuvântare.

– Lăudat fie Domnul pentru că l-a adus acasă în siguranță!

Nu toată lumea fu de acord.

– După atâta timp? pufni Glyn Bevan, un fermier. Atunci mă întreb, pentru ce anume?

– Niciodată nu a arătat prea mult interes pentru acest loc, îi explică Gwen Dirion, o nevastă de fermier, lui Blodwyn Jenkins, care ținea prăvălia de lângă capelă. Cât de fericit a fost să plece de aici!

– Și n-a venit niciodată să-și viziteze bătrâna mamă, adăugă domnișoara Jenkins, clătinând din cap pentru a-i atrage și pe alții în discuție, până când nu a ajuns în coșciug. Atunci a fost prea târziu.

– Geraint Penderyn.

Eli Harris, șelarul, își întoarse capul ca să scuipe în praful de pe drum, uitând pesemne pentru o clipă că purta costumul lui bun de duminică și că, în consecință, ar fi trebuit să aibă și comportamentul bun de duminică.

– A venit aici să se dea mare cu hainele lui scumpe, cu manierele lui englezești elegante și cu vocea lui englezească rafinată, presupun. A venit să domnească asupra noastră, nu-i așa? Mă face să-mi fie rău de la stomac!

– Eli! îl atenționează doamna Harris cu reproș, aruncând o privire furișă spre preot.

- Păi, așa este, femeie! replică Eli, pe jumătate umil, pe jumătate sfidător.

- Penderyn, zise Ifor Davies, dogarul. Care i-a frânt inima mamei lui, cum a spus Blodwyn, și pe care îl doare în cot de noi. Un nerușinat, îndrăznesc să spun, să știți, care a venit până aici ca să rânjească la noi toți.

- Știți, nu că vreunul dintre noi ar fi tratat-o prea bine pe mama lui, timp de mulți ani, ca să fim cinstiți, adăugă doamna Olwen Harris cu o sinceritate crudă, clătinând din cap spre celelalte femei pentru a le obține aprobarea. Adică, nu până nu *am aflat*.

- Geraint Penderyn, rosti aproape gânditor Aled Rhoslyn, fierarul satului, fără să se adreseze cuiva anume. Nu este cel mai bun moment în care ar fi putut să se întoarcă aici, nu-i așa? S-ar putea să regrete că a făcut-o. Și noi la fel.

- Poate ar trebui să așteptăm și să vedem de ce-a venit și ce intenționează să facă, sugeră Ninian Williams, un fermier, cu degetele răsfirate pe burta mare. La urma urmei, are tot dreptul să se afle în propria casă. Poate că ar trebui să-i dăm omului o șansă.

- Da, tată! Ceris Williams, mică de înălțime, slabă, oacheșă și blajină, arareori vorbea în public. Însă avea un dram de curaj ce o împingea câteodată să vorbească cu glas tare. Aveam numai cincisprezece ani când a venit pentru înmormântarea mamei lui. Asta a fost acum zece ani. Mi-a părut rău pentru el atunci, pentru că părea să se simtă atât de nelalocul lui, și toți îl urmăreau îndeaproape, mai pregătiți să îi găsească defecte decât să îi ureze bun venit acasă. Poate că nu ar trebui să îl judecăm acum, când este contele de Wyvern. Poate că ar trebui să așteptăm și să vedem.

Roși puternic, își mușcă buza și își plecă ochii.

- Poate că așa ar trebui să facem, spuse Aled, cu ochii ațintiți asupra ei, expresia lor îmblânzindu-se. Dar nu ne vom aștepta la prea multe, nu-i așa? Până la urmă, este conte de doi ani, iar de atunci lucrurile s-au înrăutățit pe aici, în loc să se îmbunătățească.

Ceris își ridică privirea și i-o susținu pe a lui preț de câteva clipe, propriii ochi fiind cuprinși de un dor

ce fu repede ascuns când îi lăsă din nou în jos, spre pământul de la picioarele ei.

- Să așteptăm și să vedem? Să-i dăm o șansă? Vocea lui Marged Evans era neîncrezătoare și plină de furie. Nu am nevoie să îi dau nici o șansă! Și-a avut șansa timp de doi ani. Adică suficient de mult. Prea mult. Lui Eurwyn i se mai poate da vreo șansă? Eurwyn este mort din cauza lui Geraint Penderyn, conte de Wyvern!

Aproape că scuiase numele, cu spatele drept, cu pieptul în afară, cu bărbia ridicată. Ca de obicei, Marged, înaltă, mlădioasă și frumoasă, atrase atât privirile, cât și atenția.

- Eurwyn a comis o crimă, Marged, vorbi răspicat reverendul Llwyd, rămânând curajos în ciuda mâniei ei evidente.

Femeia se întoarse spre el, cu obraji înroșiți, cu ochii scăpărând.

- O crimă, repetă ea. O crimă pentru că a încercat să facă astfel încât oamenii lui să nu mai flămânzească. Oh, da, o crimă, părinte! O crimă capitală, după cum s-a dovedit! O crimă pentru care a murit. Soțul meu a murit, lăsând în urma lui o fermă care să fie condusă de trei femei, de către soția lui, mama lui și bunica lui. Eurwyn a murit pentru că lui Geraint Penderyn nu îi pasă de nimeni în afară de Geraint Penderyn. Și noi trebuie să îi dăm lui o șansă? O șansă pentru ce, mă rog? Ca să ne crească din nou rentele? Ca să ne oblige să plătim dijme, chiar dacă flămânzim în consecință? Ca să ne oblige să plătim taxe mai multe și mai ridicate la bariere, astfel încât să nu ne putem duce și veni de la piață, sau aduce varul care ne trebuie pentru a fertiliza câmpurile? Ca să ne oblige să ne părăsim pământul și să mergem la azilul săracilor?

Reverendul Llwyd, tatăl lui Marged, ridică iarăși o mână.

- Nu noi trebuie să sfidăm legea, nici chiar pentru a îndrepta o greșală, spuse el. Din două greșeli nu iese un lucru bun. Trebuie să lăsăm îndreptarea greșelilor în mâna Domnului. „Răzbunarea este a Mea, zise Domnul.“

Respect pentru oameni și cărți

Se formă un cor de șoapte din congregația adunată, care, în acea dimineață, nu se despărțise în grupuri mai mici, ca de obicei. Însă nu era clar cine murmură aprobator și cine își exprima dezaprobarea. Cei doi combatanți stăteau și se înfruntau din părți opuse ale mulțimii, tatăl – pe treptele capelei, fiica – pe stradă.

– Păi, părinte, câteodată, răspunse Marged fără a se fâstâci, Domnul are nevoie de o mână de ajutor. Și aici sunt două. Ridică două mâini mici, cu palmele bătătorite în afară. Eu spun că, dacă și când contele de Wyvern își va arăta fața în Glynderi sau în oricare dintre fermele noastre, să îl întâmpinăm așa cum merită!

– Ceea ce se poate interpreta în mai multe feluri, știi, Marged? interveni domnișoara Jenkins.

– Eu știu cum îl voi întâmpina dacă îndrăznește să vină la Ty-Gwyn, răspunse Marged.

– Are dreptul să meargă acolo, Marged, îi aminti Ninian Williams. Ferma ta îi aparține, ca și a mea. Ca toate fermele de pe aici. Ar fi mai bine să fii politicoasă, să aștepți și să vezi.

– Poate, zise Aled, nu am mai fi atât de furioși dacă ar fi fost oricine altcineva, și nu Geraint. Noi ne gândim la Geraint ca la o persoană. Este mai ușor să ne concentrăm nemulțumirile și protestele împotriva proprietarilor de pământ, în general. Este păcat că s-a decis să se întoarcă aici tocmai acum. Nu-mi place!

– Dar *s-a* întors și *este* Geraint Penderyn, sublinie Marged, strângându-și mai mult pelerina în jurul ei. Mă duc acasă. Vii, Ceris?

Ceris îi aruncă o privire lui Aled pentru a vedea dacă avea să mai spună ceva. Dar el se întorsese în altă direcție.

– Atunci, o voi lua înaintea cu Marged, mamă, spuse ea, întorcându-se spre mama ei și zâmbindu-i totodată tatălui ei, după care ieși în stradă ca să înceapă lungul drum spre casă, de-a lungul râului și peste dealurile mai joase – doi kilometri și jumătate pentru ea, trei pentru Marged.

Mulțimea din fața capelei se despărți, după vârstă și sex, în grupurile mai restrânse obișnuite.

capitolul 2

Marged și Ceris fuseseră prietene apropiate cea mai mare parte a vieții lor, cu toate că se deosebeau cât se putea de mult una de cealaltă. Însă aveau un lucru în comun, care probabil contase în relația lor. Amândouă credeau cu pasiune în bine și rău.

Marged își încetini pasul, potrivindu-l cu cel al prietenei sale mai scunde.

- Știi tu, Aled are un incurabil simț al dreptății, zise ea. Nu va recurge imediat la violență. A fost unul dintre puținii prieteni ai lui Geraint când eram copii. A fost unul dintre puținii care și-au făcut griji pentru el când a revenit aici, acum zece ani. Îi va da o șansă acum. Nu trebuie să-ți faci griji că va muri așa cum a murit Eurwyn.

Ceris își plecă fruntea astfel încât, pentru câteva momente, borul bonetei îi ascunse chipul.

- Nu-mi fac griji în privința lui Aled Rhoslyn, răspunse ea. Nu înseamnă nimic pentru mine, Marged!

Marged oftă.

- Vechea poveste, spuse. Sunt prietena ta, care te cunoaște aproape la fel de bine pe cât te cunoști tu însăși, Ceris. Poate chiar mai bine, în unele privințe. De ce, la vârsta ta, ești încă nemăritată și locuiești împreună cu mama și cu tatăl tău, dacă Aled nu înseamnă nimic pentru tine?

- N-am găsit bărbatul potrivit, replică fata.

- Ba l-ai găsit, i-o întoarse Marged. Asta este necazul. Nu se va duce în noaptea asta să-i dea foc lui Geraint în patul lui, să știi. Mai mare păcatul! Râse scurt.

- Nu vorbești serios, Marged!

Prietena ei o privi cu reproș.

- Nu, recunosc Marged. Presupun că nu prea.

- Însă nu contează, nu înțelegi? Vocea și chipul lui Ceris exprimau mâhnirea. Aled este înclinat spre nesupunere, spre ceva mai rău decât nesupunerea. De cum a acceptat să reprezinte Glynderi...

- În comitet? completă Marged propoziția în locul ei. Cu cât vorbești mai puțin cu voce tare despre asta,

cu atât mai bine. Până acum a fost păstrat atât de secret, încât nimeni care n-ar fi trebuit să afle despre el n-a făcut-o. Să ne rugăm că va rămâne așa! Nici unul dintre noi nu știe cine sunt ceilalți membri. Poate ar fi mai bine să ne prefacem că nici măcar nu știm că Aled este membru. Poate ar fi mai bine să nu vorbim deschis despre asta printre prieteni.

– Aled a fost mai mult decât un prieten, izbucni Ceris cu o sinceritate neobișnuită. O știu în adâncul inimii, Marged! Chiar dacă trebuie să nu vorbesc niciodată despre asta, chiar dacă trebuie să pretind, până și față de mine însămi, că nu știu asta, o știu! Aled reprezintă acea parte din comitet care are rolul de a decide ce putem face pentru a ne arăta nemulțumirea față de proprietarii de pământ și poate pentru a atrage atenția și compătimirea guvernului din Londra. Gata, am spus-o! Nu pot iubi un asemenea bărbat. Nu pot!

Marged oftă din nou.

– Atunci, este mai bine să suportăm opresiunea și nedreptatea în tăcere? întrebă ea. Este mai bine să fim izgoniți de pe pământurile noastre și de lângă mijloacele noastre de trai? Este mai bine să privim cum flămânzesc copiii? Este mai bine să vedem cum familii întregi se văd obligate să intre în azile pentru săraci, unde membrii sunt despărțiți unii de alții și unde sunt înfometate încetul cu încetul? Unde sufletele le sunt distruse cu mult înainte să le moară trupurile?

– Oh, Marged! Ceris se uită în sus la ea, cu lacrimi în ochi. De la tatăl tău ai deprins felul ăsta al tău de a vorbi. Faci să pară că lupta împotriva opresiunii este un lucru glorios. Faci să pară că refuzul de a folosi violența este un act de lașitate. Dar violența nu face altceva decât să sporească prin ea însăși. Uite ce s-a întâmplat cu Eurwyn! Ah, îmi pare rău! N-ar fi trebuit să spun asta.

– Eurwyn ar fi preferat să fie mort decât viu și acasă la el în acest moment, temându-se să acționeze conform convingerilor lui, zise Marged. Și sunt mândră de el, chiar dacă am rămas singură, fără el. Da, sunt, cu toate că a fost nemilos. Ah, a fost nemilos felul în care a murit! Și nu am primit nimic de la Geraint Penderyn,

de la contele de Wyvern, deși m-am înjosit să-i scriu scrisori și să-i amintesc despre o vreme când i-am fost prietenă. Oh, da, aproape că-mi doresc ca Aled să se ducă în noaptea asta să-i dea foc în patul lui!

- Nu, nu-ți dorești asta, Marged! o întrerupse Ceris.

- Am spus *aproape*.

Marged avea buzele strânse și era furioasă. Tăcerea le învălui.

Marged se gândi că nu îl voia înapoi la Tegfan. Fusesse rănită mult prea profund de către el. Când era un băiețel mai mic de statură decât ea, cu toate că era cu doi ani mai mare, se împrietenise cu el. Îl susținuse, cu toate că tatăl ei, împreună cu diaconii, fusese cel care o excomunicase pe mama lui din capelă. Continuase să îl susțină de-a lungul copilăriei lui, după ce fusese trimis departe, în Anglia, și nu se mai întorsese vreodată, nici nu le mai scrisese scrisori celorlalți prieteni din trecut. Întotdeauna fusese una dintre cele care luptau pentru o anumită cauză, își spuse ea acum cu oarecare amărăciune.

Norii se mișcau pe cer venind dinspre vest, nori grei. Avea să plouă mai târziu. Își trase gluga peste cap și își dori ca pelerina ei să nu fi fost atât de veche, atât de aproape de a se destrăma. Avea atât de puțini bani pentru altceva în afară de strictul necesar! Pe de altă parte, alții nu aveau nici măcar pentru atât.

Până și când se întorsese la Tegfan pentru înmormântarea mamei lui fusese pregătită să îi ia apărarea, chiar dacă era tăcut, posomorât, arogant în purtări și nu vorbea decât în engleză - într-un fel foarte elevat. Își spusese ei înseși și tuturor celorlalți că era doar timid, că avea nevoie de timp. Și fusese mai mult decât dornică, la vârsta de șaisprezece ani, să se îndrăgostească de chipul lui frumos și de silueta sa. Fusese neașteptat de înalt și de atrăgător - și de atent.

Până când, într-o bună zi, îi dăduse foarte clar de înțeles că nu o vedea cu nimic mai presus de târfele lui din Londra. Și în ziua următoare, când ea crezuse că venise la casa parohială ca să își ceară iertare, vorbise numai cu tatăl ei, iar pe ea o ignorase, în afară de faptul că-i aruncase o privire rece și insolentă.